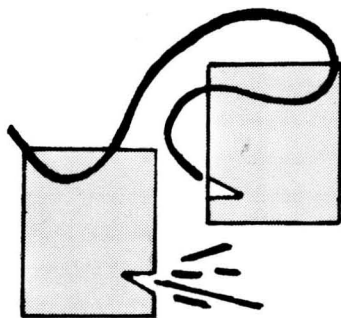

Lluís V. Aracil: una veu per a la sociolingüística catalana

per QUIRZE GRIFELL

En aquesta entrevista el professor Lluís V. Aracil ens presenta la cara fosca del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana i, al mateix temps lúcid analitza amb el to crític que li és habitual, la situació sociolingüística de la nostra llengua.

Lluís V. Aracil

Del 30 d'abril fins el dia 11 de maig s'ha celebrat, als Països Catalans, el II Congrés Internacional de la Llengua Catalana. El principal objectiu d'aquest Congrés és «arribar a l'absoluta normalitat en l'ús del català a tots els Territoris on aquesta llengua és la pròpia, i en tots els seus nivells». Si el Primer Congrés (1906) va donar lloc a tot el procés de normativització lingüística, ara es pretén una acció sensibilitzadora de tots els sectors socials respecte a la importància de la llengua catalana. Per això les sessions de treball s'han dedicat a la sociolingüística, ciència que «relaciona la llengua amb la societat».

Coincidint, l'obertura d'aquesta secció d'entrevistes dins de les pàgines de L'EROL, amb les dates del Congrés, què millor per començar que una entrevista amb algú que ens pogués explicar, sense pèls a la llengua, algunes de les veritats que s'amaguen darrera aquests dos Congressos: Lluís V. Aracil.

Aracil és valencià, professor de Sociolingüística a la Universitat de Barcelona, autor de llibres com *Papers de Sociolingüística* i *Dir la realitat* i d'una infinitat d'articles, que ha arribat a presidir l'Associació Internacional de Sociolingüística. Fa tres anys assegurava

Arxiu

Lluís V. Aracil, un sociolingüista clar i crític.

que la situació del català anava de dret cap a la desaparició. L'any passat afirmava que el català mai no ha estat concebut com a llengua nacional. Ho té molt clar: «Un idioma pot ser promogut a llengua nacional per dues vies: a través de la independència, o, com en el cas de Bèlgica, impugnant la supremacia de la llengua establerta». Aquí, ens conta la cara fosca del II Congrés.

—¿Creus que cal un Congrés de la Llengua Catalana?

—Sí, sens subte. El Congrés de Cultura Catalana va encetar un debat públic en una conjuntura que era tan confusa com crucial. Allò era una iniciativa oportuníssima. La conjuntura actual és molt diferent. Aleshores la qüestió era tan simple com en un plebiscit. Es tractava de dir «sí» o «no». La qüestió actual és si anem endavant o no anem

Arxiu

II CONGRÉS INTERNACIONAL DE LA LLENGUA CATALANA (MCMVI)

86

UNA VEU PER AL MÓN

L'Himne del II Congrés

enlloc. Per consegüent, cal fer un inventari de la Transició i aclarir el passat recent i les expectatives. Ara es tracta justament de començar a aclarir *de què es tracta*. I és urgent la necessitat d'una perspectiva històrica real —és a dir: distinta dels mites fantàstics i de la faramella retòrica “de sempre”.

—¿I no és això el que vol fer el Segon Congrés Internacional?

—És massa clar que no. Ni ells volen fer-ho ni volen deixar que ho faci ningú. L'himne que han perpetrat és un símptoma inequívoc. Els organitzadors han predecidit que no cal cap debat. El que cal segons ells és una celebració. Cal reconèixer que hi estan avesats. De fet, la convocatòria del Segon Congrés s'assembla prou a la de l'entronització de la Mare de Déu de Montserrat el 1947. És la mateixa fraseologia de la “germanor” i la reconciliació amb els qui han guanyat. L'estil i la mentalitat són els mateixos: els de la mateixa gent.

—De tota manera, aquest Segon Congrés és internacional.

—En efecte: tan internacional com el Primer. I en principi la reincidència és un mal auguri. És voler escamotejar vuitanta anys d'història —com deia la revista *Hermano Lobo*, “es que ahora és antes”. La immemorialització mitològica és un símptoma d'amnèsia col·lectiva —és a dir: l'antítesi de la perspectiva històrica. Quant al caràcter internacional, suposo que tots els congressos d'Egiptologia són naturalment internacionals. I això escamoteja ací una altra cosa. Les pretensions internacionals amaguen molt bé una qüestió

indiscreta: si ja és possible (o encara és impossible) de fer un Primer Congrés Nacional de la Llengua Catalana. Si una innovació tan elemental és ara tan impossible i inconcebible “com sempre”, crec que ja és hora de traure'n conclusions perquè tothom sàpiga a què atènyer-se. Si es tracta de no anar enlloc, no cal reunir-se. Val més que no hi sigui ningú.

—Quina diferència essencial veus entre un Congrés Internacional i un Congrés Nacional.

—En primer lloc, constato que, d'internacionals, en tindrem aviat dos —mentre que, de nacionals, no en tenim ni idea. No em negaràs que és un contrast radical. El “com sempre” immemorial té un costat negatiu insidiós: implica un *mai*. Hi ha unes possibilitats descartades categòricament. I l'eliminació és autocamuffada —passa inapercebuda precisament per manca de contrast. El contrast essencial és que un Congrés internacional és evidentment una reunió de simpatitzants —mentre que un Congrés nacional *no podria* ser-ho. Només afegiré que una característica invariable del discurs regionalista sobre el català és aquesta: que ha estat *sempre* un discurs de simpatitzants. Els regionalistes han parlat sempre del català com de la llengua d'una *altra* gent en un *altre* lloc. Mai no l'han assumida irrevocablement com la seva pròpia llengua, i peti qui peti. És per això que no notem cap diferència essencial entre el discurs d'un Menéndez y Pelayo o d'un Camilo José Cela i el dels personatges locals més conspicus. L'emulació

retòrica entre els simpatitzants dóna a entendre que el català —com l'irlandès, si en vols un altre exemple— no és realment la llengua de ningú.

—En què et bases quan dius que aquest Segon Congrés és autopropaganda regionalista?

—Em baso en tota l'evidència, que passa inapercebuda per manca de contrast. El regionalisme pretén ser “de sempre” i invoca “tothom”. La qüestió indiscreta és qui convoca i presideix la unanimitat anònima —i porta així totes les aigües al seu molí. Algú diria qui “capitalitza” tot plegat. Jo prefereixo de dir qui ho *liquida*. Encara que no hem viscut el passat remot, l'experiència recent de la Transició és aclaridora. Si no és escarmentadora, és perquè molts són incorregibles. El regionalisme ha guanyat absolutament la partida perquè no ha aparegut cap alternativa. I, si n'hi havia, ha desaparegut sense deixar cap rastre. Jo insisteixo en la contrapartida *negativa*. La “integració” presidida pels regionalistes ha *desintegrat* tot allò que ells no conceben ni volien perquè no els servia. Val a dir que tenen l'habilitat de resumir i consumir tot el que assumeixen. I és clar que, si ells convoquen, presideixen i dicten, es donaran la raó. I el pitjor de l'autopropaganda és l'eliminació implacable de les alternatives i dels dissidents. Clarament: les conclusions són *prèvies*. La paraula més justa és *preclusions*.

—Has dit en alguna ocasió que has descobert “desaparecidos”. Qui creus que els ha fet desaparèixer i per què?

—Evidentment, els qui han parlat (i encara parlen) en nom de “tothom”. Si ells són “tothom”, ací no hi ha hagut ningú més: els altres no han existit mai. El que més m'impresiona és que, entre els *desaparecidos* més completament oblidats, hi ha precisament la poca gent que van prendre més seriosament el català. Els altres conceben i volien *altres coses*, molt distintes de la faramella fantàstica regionalista. I la veritat —encara que sembli mentida— és que hi ha coses que no encaixen de cap manera dins la tramoia regionalista. Esmentaré dos textos extraordinàriament valuosos. Un és la conferència “*Catalunya trilingüe*”, que Joaquim Cases Carbó (de *L'Avenç*) va donar a l'Ateneu de Barcelona l'abril del 1896. Aquell discurs oblidat és infinitament més racional que les efusions dels personatges *actuals*. L'altre és el llibre de Josep Calveras, *La reconstrucció del*

llenguatge literari català: Estudi d'orientació (imprès a Barcelona el 1925). Dic "imprès" perquè sembla que no ha estat mai publicat. Com ja saps, la retòrica regionalista és furtiva i confidencial. "Tot queda en la família" —i, si les autoritats domèstiques obliden les ovelles negres, ningú no les recorda. El pobre Calveras va tenir l'estrafolària temeritat de veure i dir que la promoció del català no era qüestió d'ortografia ni fonètica, sinó de *dir* (i fer) coses en català. Calveras va concebre el català com a *llengua* —mentre que els regionalistes anteriors i posteriors a ell l'han concebut (naturalment!) com a dialecte. Escriure un dialecte sembla una proesa digna de celebració. Escriure una llengua és trivial: és el nivell zero. I una altra constant rígida del regionalisme és que *les seves aspiracions màximes han estat molt inferiors als requeriments mínims*.

—Un cartell d'aquest Segon Congrés és un mapa de dialectes. Què vol dir això?

—La profusa exhibició dels dialectes desmenteix la noció mateixa de "*llengua catalana*" —que diuen que és el tema del Congrés—. Que hi hagi tants dialectes com vulguin no prova que hi hagi una llengua catalana. També insisteixen molt que "*pel nom no ens hem de barallar*" com si el nom fos un secret de família i temessin les revaluacions indiscretas. Tanta discreció *pressuposa categòricament* que el català és privat, confidencial i clandestí. L'aire de secret agrada molt als regionalistes perquè és el seu element. És com ells. És l'ambient en què pul-lulen les confusions, que són el truc més inveterat i infal·lible de la retòrica regionalista. Ara volen una vegada més que dissimulen les confusions "*de sempre*". Si les descartàvem, què en quedaria? La manera d'empassar-s'ho tot sense adonar-se'n és no pensar. I la propaganda ens invita a això: a adherir-nos a l'autocelebraió de la confusió. I això és, en efecte, el truc "*de sempre*" i justament l'antítesi de l'esforç aclaridor, més urgent ara que mai. Si, en comptes d'aclarir-nos, inventem pretextos per a no aclarir-nos, no en sortirem mai. Els regionalistes sempre al·leguen pretextos per a guanyar temps. La qüestió és qui ha perdut ací el temps que ells han guanyat. Francament, jugar a perdre no val la pena de ningú. Val més no prestar-s'hi, deixar-los fer tot sols els seus solitaris. El confusionisme inveterat és un abus

de confiança. Ja n'hi ha hagut prou i massa!

—Potser tu ets l'únic que parla d'un "Congrés Nacional". La idea sembla coherent amb la del català com a llengua nacional. I tu has dit que *llengua nacional no és el mateix que llengua oficial*.

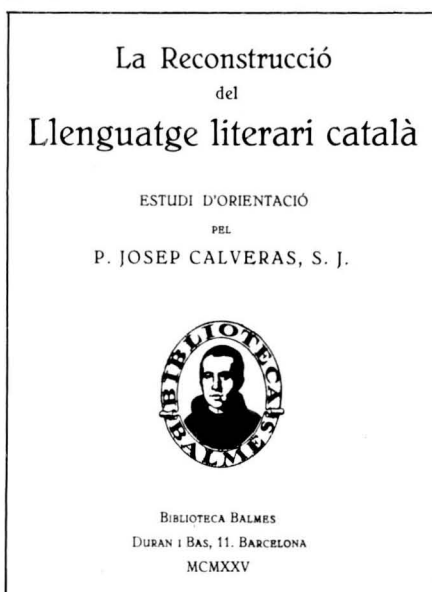
—Sóc només un dels qui ho han dit. El 1901, per exemple, el gran Antoni Maura (que era mallorquí) deia al Congrés de los Diputados que el castellà era *naturalment* la llengua oficial de l'Estat perquè era l'única llengua pública efectiva, i notava que això era consabut i que ningú no ho havia posat mai en qüestió. Maura tenia aleshores raó, i encara en té ara. Pretensions i pretextos a part, una llengua nacional és una que funciona *de fet* com a llengua pública. Si ho és efectivament, serà

seva oficialitat merament honorària no compensarà (sinó que solament dissimularà) la seva manca de promoció social i cultural. I el fet és que, des d'abans de la Història Contemporània fins ara mateix, no hi ha hagut ací ni enlloc cap societat civil que hagi funcionat públicament i ordinàriament en català. A Espanya, com a França i a les Illes Britàniques, hi ha hagut una sola llengua nacional, sovint anomenada llengua *comuna* en contrast amb les "*llengües pròpies*", i més sovint anomenada simplement la llengua en contrast amb els "*dialectes*". Això no és cap secret. I, a més, és perfectament coherent i explica moltíssimes coses. Si dissimulem això, tot semblarà inexplicable i prodigios.

—¿Vols dir que no ha arribat a haver-hi cap conflicte important?

—Exactament. Això és la primera evidència que es constata fullejant els llibres i periòdics publicats ací durant els darrers dos-cent anys. Hi ha hagut si de cas petites trifulgues i escaramusses locals. I es comprèn: no hi ha hagut cap conflicte seriós perquè no hi ha hagut cap opció, i no n'hi ha hagut perquè no ha aparegut cap alternativa vàlida al nivell públic. Això és molt gros i ve de lluny. Els parlants del català (com els de l'irlandès o els del bretó) s'han "*alfabetitzat*", "*modernitzat*" i "*civilitzat*" en un altre idioma, que era precisament la llengua nacional. I, com que això és ara immemorial, sembla "*natural*". Per si no ho semblava prou, la retòrica regionalista vol dissimular-ho a força de pretensions i pretextos. Els regionalistes volen pal·liar a totes passades l'evidència clamorosa que *els* posa en ridícul. Sempre estan a la defensiva, instintivament, maquinalment. Volen prescindir de l'indispensable, arribar *sense* posar-se en marxa, acabar *sense* començar. Insisteixen molt que és difícilíssim. I no és veritat. És simplement *impossible*. Esquivar i escamotejar la realitat per salvar les pretensions és celebrar la misèria, renunciar absolutament a sortir-ne mai i predecidir que els catalans són incapaces i indignes de fer el que han fet els polonesos i els txecs, per exemple. O els neerlandesos de Bèlgica, si en vols un altre exemple. El fet oprobios és que els pares fundadors del regionalisme van descartar l'alternativa i eliminar l'opció. I els personatges *actuals* no volen que vegem que el carril regionalista és una via morta.

—Has dit alguna vegada que hi ha

El llibre de J. Calveras, un dels "desaparecidos".

(o esdevindrà) també naturalment llengua oficial. La Història Contemporània d'Europa confirma absolutament això. Tard o d'hora, de bona o mala gana, els Estats reconeixen i adopten com a oficial seva la llengua pública de la societat civil. I la nació és justament la *societat civil*, que és també el públic més pròpiament dit. Clarament: és llengua nacional l'assumida i promoguda com a la seva pròpia per una nació que, en casos com el polonès, pot no haver coincidit durant més d'un segle amb cap Estat. D'altra banda, cap Estat no ha promogut (ni "*salvat*") cap idioma relegat per la societat civil. És el cas de l'irlandès, que ha tingut moltíssims simpatizants oficials i oficiosos. Un idioma que no és públic de fet, no és llengua nacional *ni pot* ser oficial. Serà si de cas *oficialment* oficial. Però la

Medalla del II Congrés creada per J.M. Subirachs.

un "cas català" que val la pena de comparar amb d'altres. Què podria ensenyar-nos la comparació amb Irlanda i amb Bèlgica?

—Encara que cada història particular és molt complicada, no hi ha dubte que el nostre cas s'assembla moltíssim més a l'irlandès que al belga. El neerlandès a Bèlgica ha *esdevingut* llengua pública, nacional i, per consegüent, també oficial.

La promoció pública del neerlandès a Bèlgica ha assolit la igualtat, posat fi a la supremacia anterior del francès. Per contra, l'irlandès és (des del 1921) un idioma oficial honorari en el qual és impossible de viure normalment. De fet, sembla que no és la llengua de ningú, sinó un símbol patriòtic de "tothom" "cosa de tots", com deia la Campanya de la Norma. Si encara té parlants, no se'ls sent. Tot l'enrenou el fan els simpatitzants, que sempre volen "quedar bé" com ací.

—A Irlanda i a Bèlgica hi ha hagut lluita, però.

—Moltíssima més que ací, sens dubte. Ara: malgrat tota la violència, el fet irònic és que la concepció que ha prevalgut a Irlanda ha estat la dels regionalistes. La llengua irlandesa, relegada fora de la vida pràctica, ha estat exhibida com a símbols patriòtics en frontispicis, emblemes, rètols i eslògans. Per contra, els parlants belgues del neerlandès l'han promogut eficaçment fins eliminar el francès de la seva vida pública. L'Estat belga ha hagut d'adaptar-se a això i fer-se *ell* bilingüe, perquè els parlants del neerlandès no volien ser bilingües. Hi

ha hagut així tot un problema lingüístic belga com no n'hi ha hagut cap d'espanyol, francès ni britànic. Correlativament, no hi ha cap "llengua belga" mentre que hi ha una "llengua espanyola", que és el castellà, anomenat "espanyol" perquè ha estat l'única llengua nacional en aquestes parts. Els pares fundadors del regionalisme van voler això. I els seus hereus actuals fan aquest Segon Congrés per solemnitzar-ho amb cerimònies, insígnies i himne —com la Junta Central Fallera de València. És prou sarcàstic.

—¿No creus que hi ha hagut canvis positius durant la Transició?

—N'hi ha hagut de positius i de negatius. Comprensiblement, els regionalistes celebren moltíssim les "victòries" que són les seves glòries i dissimulen discretíssimament les contrapartides negatives. Un Congrés seriós es preocuparia molt de destriar els dos costats de la història i sobretot detectaria les tendències en marxa. Sembla prou clar que la Transició ha estat realment la fi de l'Apertura i que ha posat un límit prou estret i rígid al català consagrant-lo definitivament com a "llengua regional" o "autònoma". Aquesta "integració" imposa un sostre molt baix i exigeix una desmembració, perquè retalla el català a la mida de "las respectivas Comunidades Autónomas". Una colla de bascos, catalans i gallecs reunits a Pamplona el juliol del 1984 vam denunciar el *gatuperio* en una declaració molt seriosa, que desentonava escandalosament de les moixigangues regionalistes. Els regionalistes la van igno-

rar, per raons molt comprensibles. Ells, que sempre s'han mogut en direcció contrària al perill, volen esquivar ara una vegada més el dilema inesquivable. Les fantasies escapistes i els pretextos victimistes són la seva coartada "de sempre".

—I què volen els regionalistes?

—No és cap novetat. Volen servir-se del català com a recurs autopropagandístic, presentant-se sempre com a paladins —és a dir: com a *simpatitzants* d'un idioma desvalgut. I, perquè ells se n'aprofitin, cal que puguin apropiarse el català i dominar-lo mantenint-lo atrapat en un embull de cercles viciosos. La immemorialització mítica les confusions "de sempre" són un símptoma claríssim de marasme, d'una obstrucció del futur que desorienta i paralitza el present. Insisteixo que la manca de perspectiva històrica és un símptoma molt greu. Els regionalistes no volen que vegem que la història real és inexorable, que les realitats socials es fan o es desfien precisament en forma de cercles virtuoses o viciosos respectivament. Detectar les tendències constructives i destructives és fenomenal. No cal profetitzar, sinó solament mirar i raonar per a veure que el joc regionalista mateix és un cercle viciós frustrant i desmoralitzant que condemna el català a la desaparició passant per la indignitat. Confesso que la indignitat em revolta instintivament.

—I dius que això ve de lluny.

—Sí. mai no he volgut ser original, sinó simplement entendre. I és clar que no he estat el primer. Explicacions a part, l'espectacle produeix una sensació d'impotència i absurd. El pobre Joan Maragall la va expressar de la manera més lúcida i vigorosa en el seu article "Ah, Barcelona!", escrit el 1909 a la llum d'uns fets molt aclaridors. Ara tenim més lluny que mai per a aclarir la història real que el regionalisme ha suplantat amb la seva mitologia immemorial. I aquest Segon Congrés és un test que posa a prova la (in)capacitat i la (in)dignitat, no pas del català, sinó dels catalans. Dues qüestions crucials és què fem en català i quina mena de gent i de sistema social és la comunitat lingüística catalana. A propòsit, l'experiència m'ha ensenyat que parlar en català m'ha servit perquè em considerin "foraster" pertot. Les enquestes serioses confirmen que no hi ha la noció d'una llengua catalana al nivell del sentit comú de la gent corrent. La noció no apareix perquè no ha estat *construïda* com ho ha estat la noció de qualsevol llengua na-

cional o llengua pròpiament dita. Alguns ho volen pal·liar citant oracles filològics que revelen els "Orígens". Els regionalistes no tenen més preocupació que camuflar les evidències escandaloses que sospiten que podrien provocar una resposta perillosa, "incontrolable". En fi: gràcies als entusiastes incondicionals, sembla que encara no hem arribat al nivell zero. No siguem ambiciosos ni impacients! Feliçment, ha aparegut un inventari entusiàstic de la "persecució" del català, que és una lectura molt consoladora. La poca repressió que hi ha hagut demostra que no n'ha calgut més. Ací no hi ha hagut cap opció ni cap conflicte entre dues llengües nacionals. Que cap constitució espanyola no hagi esmentat pel seu nom el català és un dels detalls emmarassants que cal dissimular. L'obsessió dissimulativa és "de sempre" —excepte que alguns s'hi reforcen "ara més que mai". I no és pas que no sàpiguen la història real, sinó que no volen saber-ne res. Alguns textos actuals revelen que hi ha qui estudia molt intensament, no pas per indagar i aclarir, sinó per obscurir i tapar. Si això no és un símptoma demencial, no hi ha res que ho sigui.

—De tota manera, reconeixes que aquest Segon Congrés pot ser un test.

—És clar que això depèn de la gent. Si els bornis es deixen guiar "com sempre" pels cecs, serà evident que no hi ha cap idea ni voluntat de canvi; que, a l'hora de la veritat, el català no és la llengua de ningú. I, si no apareix cap alternativa, la gent normal sabrà "com sempre" a què atènyer-se. La gent normal sap prou bé l'argument essencial d'aquesta història. El gran fet ha estat l'escolarització, la industrialització, la urbanització, en suma: la "modernització". I tot això ha funcionat ací naturalment en aquell idioma que, com a llengua nacional efectiva, era vehicle de la "Civilització". L'envergadura i la profunditat d'això han estat infinitament més grans que tota la "Renaixença" fins ara. En realitat, la Renaixença ha format part d'això encara que la mitologia renaixentista-regionalista vulgui fer-nos creure que la Història Contemporània ha format "part" de la Renaixença.

—Tot plegat pot canviar.

—Potser ha començat ja a canviar. Mentrestant, només puc raonar en abstracte i dir que tot canviarà si canvia realment. I aquí hi ha un altre equívoc. Els regionalistes pressuposen que tot va

tan ben encarrilat que no cal canviar el rumb. Jo crec que l'arrancada crucial és justament un canvi de rumb. Reconec que el truc més barat i còmode és pretendre haver arribat sense posar-se en marxa, saber sense indagar i explicar sense entendre. La veritat és que tota l'exuberància celebrativa i efusiva del regionalisme no és cap proposta d'acció sino el contrari: un substitut d'acció. També és fortíssima la tendència defensiva i retrospectiva. Tot plegat és una trapa insidiosa. La trapa més desastrosa és la confusió del català amb el regionalisme i amb el folklore, naturalment. La gran arrancada que no hem vist durant la Transició hauria de dissociar i emancipar el català del regionalisme. El català estarà perdut "com sempre" si no hi ha ningú que el salvi a temps dels seus simpatitzants regionalistes, que parlen encara en nom de "tothom".

—¿Vols dir que només hi ha regionalistes?

—Un fet curiosíssim és que els rètols "regió", "regionalisme" i "regionalista" són ara tabú. Per atzar? Els qui els usem som els qui no som pas regionalistes i sembla que som poquíssims. També és simptomàtica la pul·lulació d'eufemismes. Ara llegim als diaris, per exemple, "lenguas autonómicas" sens dubte perquè "llengua regional", "vernacle" i "dialecte" fan fàstic. El mal símptoma és que l'aprensió provoca una dissimulació que camufla i perpetua la ignomínia. És clar que això pot canviar. D'altra banda, sense "ficar-me en política", assenyalaré un embull insidiós. Els qui diuen o donen a entendre que la independència resoldrà tots els problemes i "salvarà" el català no esperen veure-la mai. Quasi tots els nacionalistes la descarten com a impossible. Al mateix temps, descarten la "salvació" del català que, segons ells, depèn d'un impossible. Jo només veig la incoherència i constato que la camufla una desconexió automàtica. Tot plegat suggereix que alguns no pensen i aquest no pensar és certament típic del regionalisme. Més: hem vist com els regionalistes han portat totes les aigües al seu molí. Sense més explicacions, diré que el regionalisme és intrínsecament de drete. Hem vist que socialistes i comunistes són també regionalistes. Segons això, ells també són de drete. I en efecte: un símptoma d'aquesta conjuntura és que només hi ha drete com s'ha demostrat ja a França i s'havia demostrat abans a Espanya. El regionalisme

és ací part integrant del consens i hi harmonitza perfectament perquè aquest consens és una unanimitat anònima. Jo no he dit mai que tot consens sigui dolent. Només constato que aquest és una reconciliació unilateral. Si el consens és una paella, la qüestió indiscreta és: qui té la paella pel mànec? La quietud més seriosa és una altra: on anem tots plegats, guiats pels cecs? La puixança actual del regionalisme sembla una crispació brutal contra el futur. El context de la Crisi Mundial li és molt favorable. I és això el que més em preocupa. Vol-dria creure que la drete en general i el regionalisme en particular "no poden fer res". Sospito, però, que poden fer mal. Ara més que mai.

—I tu no participes gens en aquest Segon Congrés?

—Quasi gens. Només faré una conferència a l'Ateneu de Maó. He preferit Maó perquè és més lluny més lluny precisament dels personatges montseràtics, fallers, etcètera. M'agraden els contextos que eviten confusions sempre val més prevenir que curar. Ja em direu quin regionalisme pot predicar un valencià a Menorca!

—¿Es farà el Congrés seriós que trobes a faltar?

—Si la cosa s'engega, hi participaré de molt bona gana, com un pencaire més. Hi estic avesat. I la idea em fa goig, perquè calculo (tocant fusta) que, si no ve gent important, podrem tractar coses importants.

Quirze Grifell, membre del Departament de Llengua i Literatura de l'Àmbit de Recerques del Berguedà

